

वायसः [वयोऽसच् णित् U१. 3. 118] 1 A crow; बलिमिव परिभोक्तुं वायसास्तर्कयन्ति Mk. 10. 3. -2 Fragrant aloe-wood, agallochum. -3 Turpentine. -4 A house facing the north-east. -सम् a multitude of crows. -Comp. -अरातिः, -अरिः an owl. -आह्ला A kind of esculent vegetable. -इक्षुः a kind of long grass. -विद्या the science of (augury from observing) crows; Bri. S.

वायुः [वा उण् युक् च U१. 1. 1] 1 Air, wind; वायुर्विधूनयति चम्पकपुष्परेणून् K. R.; आकाशात्तु विकुर्वाणात् सर्वगन्धवहः शुचिः । बलवाजायते वायुः स वै स्पर्शगुणो मतः ॥ Ms. 1. 76. (There are seven courses of wind one above the other : -आवहः प्रवह-श्चैव संवहश्चोद्ग्रहस्तथा । विवहाख्यः परिवहः परावह इति क्रमात् ॥). -2 The god of wind, the deity supposed to preside over wind, (who is the regent of the north-west quarter). -3 A life-wind or vital air, of which five kinds are enumerated :— प्राण, अपान, समान, व्यान and उदान. -4 Morbid affection or vitiation of the windy humour. -5 Breathing, breath. -6 A mystical N. of the letter य. -Comp. -अधिक a. gouty; Buddh. -आस्पदम् the sky, atmosphere. -कुम्भः a part of the elephant's face in the middle of Pratimāna; Mātāṅga L. 10. 1. -केतुः dust. -कोणः the north-west. -गण्डः flatulence (caused by indigestion). -गति a. swift as wind, very fleet. -गीत a. ('sung by the wind') universally known; अत्र गाथा वायुगीताः कीर्तयन्ति पुराविदः Ms. 9. 42. -गुल्मः 1 a hurricane, storm. -2 a whirl-pool. -गोचरः 1 the range of the wind. -2 the north-west. -ग्रन्थिः a swelling caused by the disturbance of the air in the body. -ग्रस्त a. 1 affected by wind, flatulent. -2 gouty. -जातः, -तनयः, -नन्दनः, -पुत्रः, -सुतः, -सूनुः epithets of Hanumat or Bhīma. -दारः, -दारुः a cloud. -दिग् the north-west. -देवम् the lunar mansion स्वाति. -निम्न a. affected by wind, crazy, mad, frantic. -निवृत्तिः f. 1 a lull, calm. -2 cure of windy distempers (such as gout &c.). -परमाणुः a primary aerial atom. -पुराणम् N. of one of the 18 Purāṇas. -फलम् 1 hail. -2 the rain-bow. -भक्षः, -भक्षणः, -भुञ्ज m. 1 one who feeds only on air (as an ascetic). -2 a snake; cf. पवनाशन. -भूत a. going everywhere at will. -मण्डलम् a whirl-wind. -मरुलिपिः (मरुत् + लिपिः) a particular mode of writing. -मार्गः the atmosphere. -रुग्ण a. broken down by wind; फुल्ल-सनाप्रविटपानिब वायुरूपान् R. 9. 63. -रोषा night. -वर्त्मन् m., n. the sky, atmosphere. -वाहः smoke. -वाहनः 1 N. of Viṣṇu. -2 of Śiva. -वाहिनी a vein, an artery, a vessel of the body. -वेग, -सम a. swift as wind. -सखः, -सखिः m. fire. -स्कन्धः the region of the wind.

वायुषः A kind of fish.

वार n. Water; प्रवाहो वारां यः पृषतल्लघुदृष्टः शिरसि ते Śiva-mahimna 17; सा किं शक्या जनयितुमिह प्रावृषेण्येन वाराम् (धारासारान् विकिरता वारिदेन) Bv. 1. 30. -Comp. -आसनम् a reservoir of water. -किटिः (वाःकिटिः) a porpoise. -गरः a wife's brother. -घटीयन्त्रचक्रम् a wheel for drawing

water. -चः 1 a goose, gander. -दः a cloud. -दरम् 1 water. -2 silk. -3 speech. -4 the seed of the mango. -5 a curl on a horse's neck. -6 a conch-shell. -घनी a water-jar. -धिः the ocean. -भवम् a kind of salt. -पुष्पम् (वाःपुष्पम्) cloves. -भटः an alligator. -मुच, -वाहः m. a cloud; तं तात वयमन्येव वारुचां पतिमीश्वरम् Bhāg. 10. 24. 9; (कालवर्षाः) वारुहाः सन्तु Mv. 7. 42. -राशिः the ocean. -वटः a ship, boat. -सदनम् (वाःसदनम्) a reservoir of water, a cistern. -स्थ a. (वाःस्थ) being in water.

वारः [वृ-घञ्] 1 That which covers, a cover. -2 A multitude, large number; as in वारयुवति; ते स्ववारं समा-स्थाय वर्त्मकर्मणि कौविदाः Rām. 2. 80. 5. -3 A heap, quantity. -4 A herd, flock; वारी वारैः सस्मरे वारणानाम् Śi. 18. 56. -5 A day of the week; as in बुधवार, शनिवार. -6 Time, turn; शशकस्य वारः समायातः Pt. 1; अप्सरावारपर्यायेण V. 5; R. 19. 18; often used in pl. like the English 'times'; बहुवारान् 'many times', कृतिवारान् 'how many times'. -7 An occasion, opportunity. -8 A door, gate. -9 The opposite bank of a river. -10 N. of Śiva. -11 Ved. A tail. -रम् 1 A vessel for holding spirituous liquor. -2 A mass of water (जलसंघ). -Comp. -अङ्गना, -नारी, -युवति f., योषित् f., -वधू, -वनिता, विलासिनी, -सुन्दरी, -स्त्री 'a woman of the multitude', a common woman, harlot, courtesan, prostitute; Ratn. 1. 26; Ś. Til. 16. -कीरः 1 a wife's brother (according to Trik. Medinī spells with व). -2 the submarine fire. -3 a hair-dresser or comb. -4 a louse. -5 a courser. -6 a carrier, porter; (these meanings are given in Medinī). -बु(वू)षा the plantain tree. -मुख्या the chief of a number of harlots. -बा (वा) णः, -णम् 1 Armour, a coat of mail; अगमत् कैतकं रजः । तद्योधवारबाणानामयत्न-पटवासताम् R. 4. 55; Śi. 15. 118; धुन्वाना जगद्दुर्बाणान् वारबाण-विदारणान् Pārṇal. 5. 68. -2 a variety of blanket; Kau. A. 2. 11. -योगः powder. -वाणिः 1 a piper, player on a flute. -2 a musician. -3 a year. -4 a judge. (-णिः f.) a harlot. -वाणी a harlot. -वृषा 1 corn. -2 the plantain tree. -वेला a time or period of the day when no act is performed; कृतमुनियमशरमङ्गलरामर्तुषु भास्करादि-यामार्धे । प्रभवति हि वारवेला न शुभा शुभकार्यचरणाय ॥ Jyotistat- tvam. -सेवा 1 harlotry, prostitution. -2 a number of harlots.

वारक a. [वृ-णिच् ष्वल्] Obstructing, opposing. -कः 1 A kind of horse. -2 A horse in general. -3 One of the paces of a horse. -4 A kind of vessel; Hch. -5 A person's turn. -कम् 1 The seat of pain. -2 A kind of perfume (वाल or हीवेर).

वारकिन m. 1 An opposer, enemy. -2 The ocean. -3 A kind of horse, one with good marks. -4 An ascetic living on leaves.

वारङ्कः A bird.